

TÜRKİYE KALKINMA VAKFI
Development Foundation of Turkey

Faaliyet Raporu

TÜRKİYE KALKINMA VAKFI

2023

Türkiye Kalkınma Vakfı

Çukurambar Mah. Malcolm X Cad.

Bayıdır Apt. 24 Daire 14 Çankaya-Ankara

Tel: +90 312 814 53 88

Sayfa Sayısı: 36

Faaliyet Raporu, 2023

Yayın Sahibi

Türkiye Kalkınma Vakfı

Yayına Hazırlayanlar:

Dr. Davut YEŞİL

Genel Sekreter

Tüm hakları saklıdır. Bu eserin tamamı ya da bir bölümü, 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu uyarınca kullanılmadan önce hak sahibinden 52. Maddeye uygun yazılı izin alınmadıkça, hiçbir şekilde ve yöntemle işlenmek, çoğaltılmak, çoğaltılmış nüshaları yayılmak, satılmak, kiralanmak, ödünç verilmek, temsil edilmek, sunulmak, telli/telsiz ya da başka teknik, sayısal ve/veya elektronik yöntemlerle iletilmek suretiyle kullanılamaz. Hazırlanmış olan çalışmanın tüm hakları Türkiye Kalkınma Vakfı'na aittir. Türkiye Kalkınma Vakfı tarafından hazırlanan işbu çalışmadan kaynak gösterilmek suretiyle alıntı yapılabilir.

TÜRKİYE KALKINMA VAKFI
Development Foundation of Turkey

Faaliyet Raporu, 2023

İçindekiler

1. GİRİŞ.....	5
2. TARİHÇE	6
2.1 TKV Tarihinde Önemli Köşe Taşları	8
3. 2023 YILI FAALİYETLERİ.....	13
3.1.Suriyeli ve Türk Çocukların ve Ergenlerin Erken Çocukluk Eğitimi ve Gelişimi, Koruma, Güçlendirme ve Beceri Programları Yoluyla Desteklenmesi Projesi.....	13
3.1.1.Projenin Amacı	13
3.1.2.Projenin Hedefleri	13
3.1.3.Projeden Beklenen Sonuçlar/Proje Çıktıları.....	14
3.1.4.Projeye İlişkin Olarak Yıl içinde Gerçekleştirilen Faaliyetler ve Ortaya Çıkan Sonuçlar.....	16
3.2.Türkiye'nin Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde Hassas Sığınmacı ve Yerel Toplulukların Koruma, Sosyal Uyum ve Geçim İmkanlarına Erişiminin Geliştirilmesi.....	21
3.2.1.Projenin Adı	21
3.2.2.Proje Konusu	21
3.2.3.Projenin Sahibi/Sözleşme Makamı	21
3.2.4.Projenin Sözleşme Tarihi	22
3.2.5.Projenin Süresi	22
3.2.6.Projenin Bitiş Tarihi	22
3.2.7.Projenin Uygulama Alanı	22
3.2.8.Projenin Nihai Yararlanıcıları (Hedef Kitle)	23
3.2.9.Projenin Amacı (Genel ve Tali Amaç)	23
3.2.10.Projenin Hedefleri (Temel öngörülen hedefler)	23
3.2.11.Projeden Beklenen Sonuçlar/Proje Çıktıları.....	24
3.2.12.Projeye İlişkin Olarak Yıl içinde Gerçekleştirilen Faaliyetler ve Ortaya Çıkan Sonuçlar.....	26
3.3 Çocuklar için Koruyucu Bir Ortamın Yaratılması.....	29
3.3.1.Projenin Adı	29
3.3.2.Proje Konusu	29
3.3.3.Projenin Sahibi/Sözleşme Makamı	29
3.3.4.Projenin Sözleşme Tarihi	29
3.3.5.Projenin Süresi (Ay veya Yıl olarak)	29
3.3.6.Projenin Bitiş Tarihi (söz konusu ise)	30

3.3.7.Projenin Uygulama Alanı	30
3.3.8.Projenin Nihai Yararlanıcıları (Hedef Kitle)	30
3.3.9.Projenin Amacı (Genel ve Tali Amaç)	31
3.3.10.Projenin Hedefleri (Temel Öngörülen Hedefler)	31
3.3.11.Projeden Beklenen Sonuçlar/Proje Çıktıları.....	32
3.3.12.Projeye İlişkin Olarak Yıl İçinde Gerçekleştirilen Faaliyetler ve Ortaya Çıkan Sonuçlar.....	32

KISALTMALAR

AÇA: Avrupa Çevre Ajansı

BMZ: Alman Kalkınma ve Ekonomik İş birliği Bakanlığı

CATOM: Çok Amaçlı Toplum Merkezi

ÇATAK: Çevre Amaçlı Tarım Arazilerinin Korunması Projesi

DOKAP: Doğu Karadeniz Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı

FAO: Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Örgütü

GAP: Güneydoğu Anadolu Bölge Kalkınma İdaresi

KKYDP: Kırsal Kalkınmayı Destekleme Programı

OGM: Orman Genel Müdürlüğü

STK: Sivil Toplum Kuruluşları

TANAP: Trans Anadolu Doğalgaz Boru Hattı Projesi

WHH: Alman Açlıkla Mücadele Derneği

UNICEF: Birleşmiş Milletler Çocuklara Yardım Fonu

YÖNETİCİ ÖZETİ

Kalkınma, sadece üretimin ve kişi başına düşen milli gelirin arttırılması olmayıp, az gelişmiş bir toplumda iktisadi ve sosyal kültürel yapının da değiştirilmesi, yenileştirilmesi olarak tanımlanmaktadır. Son yıllarda kalkınma insani gelişme çerçevesinde ele alınmakta olup bilinen ekonomik kalkınma tanımına ek olarak, yaşam kalitesini, iyi bir eğitimi, sağlıklı ve uzun bir yaşamı içine alan çok boyutlu bir kavramdır. Çağdaş teorisyenler kalkınmayı, insanların ne yapacaklarını, aldıkları sağlıklı kararlar ile belirledikleri özgür deneyimler olarak tanımlamaktadır. Toplum içerisinde istenilen ve hayal edilen değişimin nasıl başarılacağına dair fikirler içeren bir teoriyi barındıran bu kavrama hizmet etmeyi 1969 yılından günümüze kadar bütüncül bir yaklaşımla benimseyen Türkiye Kalkınma Vakfı (TKV), uygulamakta olduğu projeler ile tüm Türkiye’de sürdürmektedir.

Bu kalkınma odağında TKV, 2015 yılından bu yana UNICEF ortaklığında " Suriyeli ve Türk Çocukların ve Ergenlerin Erken Çocukluk Eğitimi ve Gelişimi, Koruma, Güçlendirme ve Beceri Programları Yoluyla Desteklenmesi Projesi"ni belirlenen bölgede yürütmektedir.

Ayrıca, 2019 yılında Alman Kalkınma ve Ekonomik İş birliği Bakanlığı (BMZ) tarafından finanse edilen "Mardin İlinde Koruma Altındaki Sığınmacılar ve Ev Sahibi Topluluklar için Sosyal Uyumun ve Danışmanlık, Koruma ve Sosyal Hizmetlere Erişimin Geliştirilmesi" projesi Alman Açlıkla Mücadele Derneği (Welthungerhilfe) ortaklığında uygulanmaktadır.

Türkiye Kalkınma Vakfı 2023 Yılı Faaliyet Raporu’nu doğruluk, şeffaflık ve hesap verilebilirlik ilkeleri çerçevesinde kamuoyunun, ilgili kurum ve kuruluşların bilgisine sunar, raporun hazırlanmasında emeği geçen tüm çalışma arkadaşlarıma teşekkür ederim.

Dr. Davut YEŞİL
Genel Sekreter

1. GİRİŞ

Vizyon; toplumsal gelişmeyi güvence altına almak üzere dar gelirli ailelere (dezavantajlı gruplara) destek olunması ve yaşam kalitesinin artırılması

Misyon;

- Tarımsal işletmeleri, el sanatlarını ve küçük sanayii desteklemek,
- Belirlenen alanlarda inceleme-araştırma ve alan çalışmalarını gerçekleştirmek,
- Doğal kaynakları ve çevre değerlerini korumak,
- Toplumun, özellikle gençlerin, kadınların eğitim, sağlık ihtiyaçlarına yönelik hizmet sunmak.

Benimsenen Yaklaşımlar;

1. Kurumsal öncülükten kolaylaştırıcılığa dönüşüm sağlandı (1982)
2. Bütüncül yaklaşım temel alındı (1977)
 - Ekonomik, sosyal ve kültürel ilerleme esas alındı
 - Ekonomide tedarik-üretim ve satış piyasaları gözetildi (KÖYTÜR/ipek)
 - Kadın statüsünün gelişimi desteklendi (ÇATOM örneği-1982)
3. Sosyal tarımın temelleri atıldı (Üretici Ortaklığı)
4. Kalkınmada yaygınlaşma sağlandı (KÖYTÜR ve arıcılık)
5. Eğitim, karşılıklı öğrenmeye evrildi (Ballı Bitkiler (nektar) Haritası-1977)
6. Yerel kalkınma örgütlerine destek sağlandı (ALTER projesi, 2018)
7. Organik tarım uygulandı (Erzurum Aşkale 2019)
8. Olasılıklara dayalı risk analizi

9. Kırsal kalkınma alanında yüksek lisans bursu (1978)
10. Avrupa kırsal parlamentosuna üye olundu (2018)
11. Üretici temelli araştırmalar gerçekleştirildi (1980-2022- genetik ilerleme)

2. TARİHÇE

Türkiye'nin, kırsal kalkınma alanında faaliyet gösteren ilk sivil kalkınma kuruluşu olan Türkiye Kalkınma Vakfı (TKV) 1969 yılı Ocak ayında kurulmuştur. TKV'nin kuruluşundan bugüne kırsal hanelere dönük, ev içi üretimden tarımsal sanayi işletmelerine uzanan sosyal ve gelir getirici projelerinden binlerce aile yararlanmıştır.

Kurulduğu 1969 yılından günümüze, TKV'nin kırsal kalkınma uygulamaları sonucunda ülkemiz için sahada sınanmış, öğrenilen derslerle zenginleşmiş ve tekrarlanabilir modeller ortaya çıktı.

Türkiye Kalkınma Vakfı öncülük ettiği, ülke çapında etkili uygulamalardan en önde gelen örnekler şöyle sıralanabilir:

- Türkiye'de kırsal kalkınma alanında, insan kaynaklarının geliştirilmesi, teknik yardım, eğitim, kırsal kredi ve pazarlama desteğini bir arada ele alan bütüncül bir yaklaşımın ve örgütlenmenin ilk kez tanıtılması ve hayata geçirilmesi,
- Yoksul kırsal girişimciler için ülkemizin saha gerçeklerine uygun küçük ölçekli kırsal kredi uygulamalarının geliştirilmesi,
- Kümes hayvancılığı, süt inekçiliği, besicilik ve arıcılık gibi faaliyetlerde, kırsal küçük üreticiyi destekleyen "sözleşmeli üretim modeli"nin tanıtılması ve yaygınlaştırılması,
- Ülkemizde küçük üreticiye dayalı ilk modern, entegre tavukçuluk sisteminin oluşturulması; hijyenik ve ticari bakımdan modern piliç üretiminin başlatılması,
- Ülkemizde kırsal küçük üreticiye modern, teknik arıcılık uygulamalarının tanıtılması ve entegre arıcılık sisteminin oluşturulmasına öncülük edilmesi,

- Kırsal hanelerde arı ve hayvan sağığı konusunda kamu ile iş birliğı yapılarak gerçekleştirilen öncü adımlar,
- Kırsal alanda aile planlaması yaklaşım ve uygulamalarının tanıtılması,
- Kadınlar, gençler ve çocuklar gibi dezavantajlı sosyal grupların gelişimlerinin ve sosyal içeriklerinin desteklenmesine yönelik faaliyetlere katkı yapılması.

TKV'nin çeşitli proje bölgelerinde gerçekleştirdiğı pilot ölçekte uygulamaların ve örnek oluşturma çalışmalarının bir kısmı zamanla birim bazında kendini sürdürebilir duruma geldi; bir kısmı da ulusal kapsamda programlara dönüştü, yaygınlaştı.

TKV, kırsal kalkınma alanında nispeten küçük ölçekte gerçekleştirdiğı başarılı uygulamaların en büyük ve en yaygın ölçekte tekrarlanmasını sağlayabilecek yapının kamu olduğunu her zaman vurgulamış ve bu gerçeğe uygun davranmıştır.

Bu doğrultuda, TKV proje çalışanları aracılığıyla sahada başta sağık, eğitim, tarım, orman teşkilatları olmak üzere, ilgili kamu kurum ve kuruluşlarıyla işbirliğı zeminini genişletmiş ve sistemli ilişkiler kurmuştur. Süreç içerisinde kamu, sivil ve özel sektörlerde kırsal kalkınmaya ilginin giderek gelişmesine de bağılı olarak, TKV'nin bugüne kadar gerçekleştirilen çalışmalarla edindiğı tecrübenin (başarılar ve başarısızlıklardan çıkarılan tüm derslerin) sadece tekil yerleşimlerle sınırlı kalmayarak, bölgesel ve giderek ülke düzeyinde paylaşımı gündeme gelmiştir. Günümüz koşullarında ise, yerel yönetimlerin faaliyet alanlarının genişletilmesi ve yetkinin yerelleştirilmesi yönündeki düzenlemelerle birlikte, kamu birimlerinin hizmetleri diğere ilgi ortaklarıyla işbirliğine daha elverişli koşulları yaratan bir gelişme göstermektedir.

Bu durum, TKV'nin sahada edindiğı tecrübeyi paylaşma ve model yaygınlaştırma çabaları için fırsatları artırmaktadır.

TKV merkezi ve bölgesel düzeyde bilgi ve tecrübe paylaşımı yaklaşımı doğrultusunda, kırsal alanda 50 yılı aşkın bir süredir öncülük ettiğı tekil/grup Köy Düzeyi çalışmalarına 2005 yılında planlı bir şekilde son vermiştir. GAP bölgesinde projelerin saha çalışmalarının koordine edildiğı Diyarbakır'da kurulu Proje Müdürlüğü dışındaki TKV Proje Müdürlüklerinin görevi sona ermiştir. Diyarbakır'da kurulu Proje Müdürlüğü de 2018 yılında kapatılarak TKV Temsilciliğine dönüştürülmüştür. 2020 yılı içinde Mardin'deki proje ve çalışmaları koordine etmek amacı ile TKV Mardin Temsilciliğı açılmıştır.

TKV, günümüzde, kırsal ihtiyaçların, gerçekçi müdahale araç ve yöntemlerinin belirlenmesi başta olmak üzere bilgi ve tecrübe birikimini özellikle kamudaki ilgi ortaklarıyla paylaşmayı sürdürmektedir. Bu paylaşım özellikle Avrupa Birliğine katılım sürecinde tarım ve kırsal kalkınma başlıklı çeşitli çalışmalarda ve GAP bölgesinde mevcut ve yeni uygulamalar çerçevesinde gerçekleştirilmektedir.

2.1 TKV Tarihinde Önemli Köşe Taşları

1969: TKV'nin kuruluşu,

1970: Tarsus orman köylerinde kırsal kalkınma ve köy tavukçuluğunun geliştirilmesi faaliyetlerinin başlatılması,

1975: Diyarbakır-Lice depremi sonrası rehabilitasyon ve kırsal kalkınma çalışmalarının, İsviçre Kalkınma ve İşbirliği Kuruluşu (SDC) ve diğer kuruluşların desteğiyle başlatılması.

1976: Van –Muradiye depremi sonrası rehabilitasyon ve kırsal kalkınma çalışmalarının SDC desteğiyle başlatılması,

1977: SDC-TKV işbirliğinin süreklilik kazanması.

1978: İki eğitim, yayım, destek merkezinin açılması:

- Ankara - Kazan Arıcılık Merkezi,
- Diyarbakır Süt İnekçiliği Merkezi.

1979: Ankara-Çubuk kırsal kalkınma projesinin başlatılması,

1982: Kırsal kalkınma-Hayvancılığı Geliştirme Programlarının Kayseri-Uzunyayla'yı da içine alacak biçimde yaygınlaştırılması.

1982: TKV'nin Dünya Bankası ve Tarım Bakanlığı tarafından, 5. Hayvancılığı Geliştirme Projesi'nin Kırsal Kesimde Kümes Hayvancılığı Bileşenini uygulayacak kuruluş olarak seçilmesi-böylece Tarsus'ta ilk kez ortaya çıkan modelin başka on yöreye daha yaygınlaştırılması.

1983: Ankara, Kayseri ve Diyarbakır yörelerindeki tavukçuların ilk üç bölgesel Köy-Tür şirketini kurması.

1985: Köy-Tür bölgesel şirketleri ve bu şirketlerin bir çatı etrafında buluşarak Türkiye'nin en büyük beyaz et üreticisi olması.

1991: Erzurum-Uzundere ve Sinop-Durağan “Toplum Ormancılığı” projesinin başlatılması,

1991: Büyükbaş hayvancılıkta ve kırmızı et üretiminde model olarak örnek Açık Besicilik işletmesinin Çubuk'ta faaliyete geçmesi.

1995: TKV ve Uluslararası Çalışma Örgütü'nün (ILO) kırsal kesimde çalışan çocuklara yönelik mesleki eğitim çalışmasında işbirliğine başlaması.

1996:

- TKV kırsal kredi programının çok bölgeli hale getirilmesi,
- Ziraat Bankası ve TKV'nin, GAP Bölgesi'nde küçük üreticiler arasında mısır yetiştiriciliğini (ikinci ürün) ve geniş ölçekli arıcılık çalışmalarını başlatması,
- GAP BKİ ve TKV arasında kadın odaklı eğitimi amaçlayan “Çok amaçlı Toplum Merkezleri” (ÇATOM) programında işbirliğinin başlaması.

1997: GAP BKİ ile TKV arasında “GAP Sulama Sistemlerinin Yönetimi-İşletilmesi- Bakımı” (İBY) projesinde iş birliğinin başlatılması.

1998: Kadın Statüsünün ve gelir düzeyinin yükseltilmesini amaçlayan pilot programların Van ve Diyarbakır illerinde Avrupa Birliği desteği ile başlatılması.

1999: Alman Teknik İş birliği Kuruluşu (GTZ) ve TKV işbirliği ile Gümüşhane-Şiran yöresinde hayvancılığı geliştirme programının başlatılması.

2000: Başta arıcılık, besicilik ve el sanatları olmak üzere küçük üreticilere yönelik olarak sürdürülen ve ticari boyutları gelişen üç önemli gelir getirici etkinliğin Destek A.Ş. Adı altında kurulan bir Anonim Şirket bünyesinde toplanması.

2001: Diyarbakır-Eğil ilçesinde köy düzeyi çalışmalarının başlatılması.

2001: Muş-Varto kırsal kalkınma projesinin başlatılması,

2002: Amasya-Gümüşhacıköy İlçesinde kırsal kalkınma çalışmalarının başlatılması.

2005:

- 2007-2013 dönemi Dokuzuncu Kalkınma Planı ÖİK çalışmalarında görev alınması.
- AB Katılım Öncesi Aracı Kırsal Kalkınma Bileşeni (IPARD) çalışmalarına katılım.
- Diyarbakır-Lice İlçesi'nde el sanatları (halıcılık) faaliyetlerinin kamuya devredilmesi,
- GAP BKİ Koruklu Tarımsal Araştırma Projesi'ne destek olunması.

2007:

- Türk ve Japon Hükümetlerinin işbirliği çerçevesinde, Japon Uluslararası İşbirliği Ajansı (JICA) tarafından 2007 yılında gerçekleştirilen foruma katılım sağlanması.
- TKV'nin AB “Kırsal Kalkınma Planının Etkin Uygulanması için Kurumsal Kapasitenin Güçlendirilmesi” Eşleştirme Projesi çalışmalarına katılımı.
- TKV'nin Ulusal Kırsal Kalkınma Planı Hazırlık çalışmalarına katılımı.
- TKV-Çevre ve Orman Bakanlığı –OGM Stratejik Plan çalışmalarına katılımı.

2010 :

- GAP-BKİ ile protokoller çerçevesinde, “Köy İçme Suyu”, “GAP Sulama Sistemlerinin İşletilmesi Bakımı ve Yönetimi (İBY)” ve ÇATOM (Çok Amaçlı Toplum Merkezleri)'nin yönetimi konularında işbirliğinin sürdürülmesi.

2011:

- Dicle Kalkınma Ajansı Programları kapsamında Bağcılık ve Arıcılık Üretici Eğitimlerinin verilmesi,
- GAP BKİ ile onaylanan protokoller çerçevesinde, “Köy içme Suyu”, “GAP Sulama Sistemlerinin İşletilmesi ve Yönetimi” ile ÇATOM'un yönetimi konularında işbirliğinin sürdürülmesi.
- GAP Chetoos gelişim projesi uygulanmıştır.

2012:

- Kırsal Kalkınma Girişim Toplantısı gerçekleştirildi:
- FAO komite toplantısına katılım sağlanmıştır.

2013:

- Enerji-SA Tufanbeyli Termik Santral Projesi Toplumsal Kalkınma Planı Uygulama Projesi
- Heinrich Böll Stiftung Derneği ile TKV arasında Yerel-Topluma Dayalı Kırsal Kalkınma Girişimlerinin Belgelenmesi ve Paylaşımı Projesi,
- GAP İdaresi tarafından ihale edilen Nusaybin, Midyat, Cizre ve İdil Sulama Alanları Altbölge Gelişme Planı işinde Kutluay Planlama Bürosuna Danışmanlık,
- Shell Upstream Turkey davet usulü teklif alma yöntemi ile TKV ‘ye DADAŞ Projesinden etkilenen Diyarbakır köylerinde Kırsal Toplum Kalkınması Programının hazırlanması ve uygulanması,
- Merkezi Finans ve İhale Birimi tarafından AB IPA programı tarafından ihale edilen Spor Eğitimi Yoluyla Sosyal İçerme Projesine NIRAS ve Agrin Ortaklığı ile başvuru yapılmış ve ihale kazanılmıştır.

2014:

- Arı ve Arı Ürünleri Üretimi Faaliyetinin Doğu Karadeniz İllerinde Geliştirilerek Yaygınlaştırılması Projesi
- T.C. Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı Hayvancılık Genel Müdürlüğü ile TKV arasında Arıcılık Yayım ve Eğitim İş birliği Protokolü,
- Spor Yoluyla Dezavantajlı Grupların Sosyal İçerimi Projesinin uygulanması,
- Gölbaşı ve Kurtalan İlçeleri Entegre Kırsal Kalkınma Planlarının Hazırlanması,

2015:

- Arı ve Arı Ürünleri Üretimi Faaliyetinin Doğu Karadeniz İllerine Geliştirilerek Yaygınlaştırılması Projesi,
- Cizre İlçesi Entegre Kırsal Kalkınma Planının Hazırlanması,
- Avrupa Kırsal Parlamentosuna Türkiye’yi temsilen ve Vakıf olarak katılım sağlanması,
- GAP Bölgesi Yerel Yönetimler Personeli Eğitim İhtiyaç Analizinin yapılması,
- GAP Bölgesi Büyükşehir Belediyeleri Personeline Yönelik Kırsal Kalkınma Eğitimi ve İnceleme Gezisi.

2016:

- UNICEF-Suriyeli ve Türk Çocuk ve Gençlerin Güçlendirilmesi Projesinin GAP BKİ sorumluluğunda olmak üzere GAP Bölgesinde uygulanması,
- Dezavantajlı Grupların Sosyal İçerimi ve İstihdam Edilebilirliğinin GAP Bölgesinde Arttırılması

2017:

- TANAP - Entegre Organik Yumurta Tavukçuluğu Projesinin Erzurum – Aşkale İlçesinde Uygulamaya başlanması,
- TANAP- Karadeniz Bölgesi'nde Arıcılığın Kırsal Dezavantajlı Nüfus İçin Gelir Getirici Ekonomik Bir Faaliyet Olarak Geliştirilmesi Projesinin Bayburt ve Gümüşhane İllerinde uygulanmaya başlanması,

2018:

- Damızlık Ana Arı Ekotip Geliştirme Projesinin DOKAP Bölgesinde uygulanmaya başlanması,

2019:

- UNDP-GEF için Ankara'nın biyolojik çeşitlilik base-line çalışmasının yapılması ve raporlanması,

2020:

- Mardin'deki proje ve çalışmaları koordine etmek amacı ile TKV Mardin Temsilciliği açılmıştır.

3. 2023 YILI FAALİYETLERİ

3.1.Suriyeli ve Türk Çocukların ve Ergenlerin Erken Çocukluk Eğitimi ve Gelişimi, Koruma, Güçlendirme ve Beceri Programları Yoluyla Desteklenmesi Projesi

- Projenin Sahibi/Sözleşme Makamı: TCO - UNICEF Gaziantep FO
- Projenin Sözleşme Tarihi: 1 Ekim 2023 (Güncel)
- Projenin Bitiş Tarihi: 31 Mart 2024
- Projenin Uygulama Alanı: Adıyaman, Gaziantep, Hatay, Kahramanmaraş, Kilis, Malatya, Mardin, Osmaniye, Şanlıurfa

3.1.1.Projenin Amacı

Proje, Güneydoğu Türkiye'deki Suriyeli ve Türk çocuklar arasında kapsamlı bir gelişimi teşvik etmeyi, örgün eğitime ve entegrasyona hazır olma durumlarını iyileştirmeyi ve dijital becerileri geliştirmeyi ve afet sonrası bağlamlarda desteğe odaklanarak hedef grupların genel refahlarını desteklemeyi amaçlamaktadır. Ayrıca proje, bakımverenlerin ve toplulukların katılımını sağlayan iş birliğine dayalı eğitim, psikososyal destek ve koruma odaklı hizmetler sunmaktadır.

3.1.2.Projenin Hedefleri

Türkiye Kalkınma Vakfı'nın uygulamakta olduğu bu proje, yerinden edilme ve bölgesel olumsuzluklardan etkilenen çocuklar ve ergenler arasındaki kritik gelişimsel destek ihtiyacını ele almaktadır. Öncelikli hedef, çocuk ve ergenlerin temel bilişsel, sosyal-duygusal ve dilsel kapasitelerini artırmak, böylece örgün eğitim ortamlarına hazır olma ve uyum sağlama durumlarını güçlendirmektir. Buna paralel olarak proje, Suriyeli mülteci ve ev sahibi topluluklar arasında sosyal uyumu kolaylaştırarak ve karşılıklı anlayışı geliştirmeye odaklanmaktadır. Aile katılımının vazgeçilmez rolünün bilincinde olarak proje, bakımverenleri bebek ve çocuk sağlığı konusunda temel bilgilerle güçlendirirken, çocuklarının eğitim yolculuğuna katkılarını artırmayı hedeflemektedir. Proje kapsamındaki çabalar, Suriyeli ve Türk çocuk ve ergenler arasındaki toplumsal bağları güçlendirmeye ve aileleri desteklemek için güçlü çocuk koruma ve psikososyal destek hizmetlerine erişilebilirliği sağlamaya kadar uzanmaktadır. Teknolojik yeterlilik giderek daha vazgeçilmez hale gelirken, çocukları kritik dijital becerilerle donatmaya ve afetten etkilenen bölgelerdeki gençleri bilgiye ulaşma ve ihtiyaçlarını etkili bir şekilde ifade etme konusunda güçlendirmeye devam edilmektedir. TKV

bu çok yönlü yaklaşım sayesinde, bu bölgedeki Suriyeli ve Türk çocuk ve gençlerin ortak deneyimleri, öğrenme gelişimleri ve kolektif refahları için fırsatları artırmaya çalışmaktadır. Projenin temel hedefleri aşağıdaki gibidir:

- Çocukların bilişsel, sosyal, duygusal, dil, motor ve öz bakım becerileri açısından gelişimlerini desteklemek ve ilköğretime hazırlık ve uyum düzeylerini artırmak,
- Öğrencilerin dil edinimini desteklerken, Güneydoğu Anadolu Bölgesi'ndeki Suriyeli mülteciler ve ev sahibi toplum arasındaki sosyal uyumu kolaylaştırmak,
- Ebeveynlerin çocuklarının eğitime katılımının artırılması ve bakımverenlerin bebek ve çocuk sağlığı konusunda desteklenmesi,
- Suriyeli ve Türk ergenler ve gençler için sosyal uyum fırsatlarının artırılması,
- Suriyeli ve Türk çocukların, ergenlerin ve bakımverenlerin çocuk koruma çerçevesinde hizmetlere erişiminin desteklenmesi,
- Çocukların dijital becerilerini geliştirmek, afet bölgelerinde yaşayan gençlerin güncel duyurulara erişmelerini ve ihtiyaçlarını bildirmelerini desteklemek,
- Depremden etkilenen illerde yaşayan çocuk ve ergenlerin psikososyal gelişimine ve genel iyileşme sürecine katkıda bulunmak.

3.1.3.Projeden Beklenen Sonuçlar/Proje Çıktıları

Suriyeli ve Türk Çocukların ve Ergenlerin Erken Çocukluk Eğitimi ve Gelişimi, Koruma, Güçlendirme ve Beceri Programları Yoluyla Desteklenmesi Projesi'nin beklenen sonuçları ve çıktıları şu şekildedir:

a. Erken Çocukluk Gelişimi ve Eğitimi:

- Yaygın ve enformel erken çocukluk eğitimi ile çeşitli yöntemlerle önemli sayıda çocuğa ulaşılarak bilişsel ve sosyal gelişimlerine katkıda bulunulması.
- Öğretim çıktılarını geliştirmek için eğitim personeline yüksek kaliteli örgün, yaygın ve informal eğitim programları sunulması.

- Çocuklara temel öğrenme materyalleri dağıtılarak erken öğrenme, bakım ve eğitim kaynaklarına erişimlerinin kolaylaştırılması.
- Destek programları aracılığıyla çok sayıda bakımverenin katılımlarının sağlanması ve onlara çocuk gelişimini desteklemek için gerekli bilgi ve becerilerin kazandırılması.

b. Güçlendirme ve Katılımcı Faaliyetler:

- Güvenli ve yapıcı katılıma elverişli, çocuk/genç dostu öğrenme alanlarının oluşturulmasıyla geniş bir çocuk ve ergen yelpazesine ulaşılması.
- Farklı yaş gruplarına ve cinsiyetlere göre uyarlanmış içeriklerle sosyal medya erişiminin sağlanması ve daha geniş topluluk katılımının kolaylaştırılması.
- Yaş, cinsiyet veya engellilik durumuna bakılmaksızın kapsayıcılığı sağlayarak ergenlik çağındaki kız ve oğlan çocuklarının sivil katılımlarının teşvik edilmesi.
- Önemli sayıda genci sosyal ve davranışsal değişimi amaçlayan faaliyetlere dahil ederek proaktif katılıma yönelik bir toplum kültürünün teşvik edilmesi.

c. Koruma ve Psikososyal Destek:

- Koruma riski taşıyan çocukları tespit etmek için kapsamlı değerlendirmelerin yapılması, yüksek veya orta risk seviyesindekiler için uygun önlemlerin alınması.
- Özel ihtiyaçları olan çocuklar için özel destek ve takip sunularak hedefe yönelik bireysel vaka yönetimi sağlanması.
- Çocuklar uzmanlaşmış ve çok sektörlü hizmetlere başarıyla yönlendirilirken, aynı zamanda çok sayıda dahili ve harici hizmet yönlendirmesinin de yapılması.
- Temel ihtiyaçların karşılanması sağlanarak, benzersiz koruma gereksinimlerini karşılamak için bireylere nakdi veya ayni yardım imkanları sunulması.
- Hakların korunması ve hukuki konularda rehberlik sağlanması amacıyla hukuki yardım ve danışmanlık da dahil olmak üzere bireysel hukuki destek sağlanması.

d. Sağlık ve Beslenme Danışmanlığı:

- Anne-bebek köşelerinde çok sayıda çocuk ve bakımveren için kritik danışmanlık desteği sağlanarak anne ve çocuk sağlığı uygulamalarının iyileştirilmesi.
- UNICEF destekli mekanizmalar aracılığıyla önemli sayıda Bebek ve Küçük Çocuk Beslenmesi danışmanlık seansının düzenlenmesi, optimal beslenme uygulamaları ve beslenme teşvik edilmesi.

e. Hesap Verebilirlik:

- Personel, gönüllüler ve hizmet sağlayıcılar cinsel sömürü ve istismarın önlenmesi ve bunlara müdahale edilmesi konusunda eğitilerek yararlanıcılar için güvenli ve duyarlı bir ortamın sağlanması.
- Cinsel Sömürü ve İstismarın Önlenmesi (PSEA) konusunda hedef kitleye farkındalık kazandırılması.
- Yararlanıcılara erişilebilir hesap verebilirlik/geri bildirim mekanizmaları sağlanarak şeffaflık sağlanması ve geri bildirimlere olanak tanınması.

Yukarıda değinilen projenin beklenen çıktıları, TKV'nin çocuklar, ergenler, bakımverenler ve bir bütün olarak toplum için dirençli ve kendi kendine yetebilen bir ortamın geliştirilmesi için gerekli olan eğitim, güçlendirme, koruma ve destek hizmetlerini vurgulayan kapsamlı toplum kalkınmasına yönelik hedefli yaklaşımını yansıtmaktadır. Beklenen sonuçlar, Türkiye Kalkınma Vakfı'nın misyonuna uygun olarak ölçülebilir, etkili ve sürdürülebilir sonuçlara olan kararlı bağlılığı göstermektedir.

3.1.4.Projeye İlişkin Olarak Yıl içinde Gerçekleştirilen Faaliyetler ve Ortaya Çıkan Sonuçlar

Türkiye Kalkınma Vakfı, 2023 yılında, kapsamlı Erken Çocukluk Gelişimi (EÇG), Erken Çocukluk Eğitimi (EÇE), Koruma, Güçlendirme ve Beceri Programları aracılığıyla ülkenin güneydoğu bölgesindeki Suriyeli ve Türk çocuk ve gençleri destekleme konusunda önemli

adımlar attı. Aşağıda, 2023 yılı boyunca proje kapsamında gerçekleştirilen faaliyetlerin özeti sunulmuştur:

- EÇE çalışmaları 9 il, 42 ilçe ve 552 köy ve mahallede dinamik bir şekilde uygulanmış ve toplam 12.160 çocuk geliştirilmiş öğrenme ortamlarından faydalanmıştır. Bunlar arasında oyun alanları, ev tabanlı yapılandırmalar ve mobil öğrenme alanları yer aldı. Ayrıca çocuklara hijyen ve kırtasiye kitleri dağıtılarak temel destek sağlandı.
- Merkez tabanlı EÇE programı ile 23 merkezde 1.744 çocuğa (920 kız ve 824 oğlan) ulaşıldı ve onlara gelişimsel ihtiyaçlarına göre uyarlanmış kaliteli eğitim desteği sağlandı.
- Stratejik ev temelli EÇE programı 8.036 çocuğa (4.729 kız ve 3.307 oğlan) ulaşarak erken öğrenmede besleyici bir ev ortamını sağlamak için yararlanıcıları destekledi.
- Mobil EÇE ile eğitim desteği, 102 köy ve mahallede 8.124 çocuğa (4.075 kız ve 4.049 oğlan) mobilize edilerek, erişimi zor topluluklara ulaşmada uyarlanabilirlik ve yenilikçilik gösterildi.
- Aile Eğitimi ve Katılımı Programı kapsamında 1.944'ü anne, 913'ü baba olmak üzere toplam 2.857 ebeveyne eğitim desteği sağlanmıştır.
- 24 Çocuk Buluşması ve 4 Uçurtma Şenliği ile binlerce çocuğa ulaşıldı.
- 2 mobil atölye, 4 merkez atölye, toplam 10 personel ile 9 ilde; 6.442 kişiye eğitim verildi.
- Kilis'te 20 lise öğrencisine temel Arduino eğitimi verilerek elektronik ve programlama anlayışları geliştirildi.
- Şanlıurfa, Kilis, Mardin ve Gaziantep'te gerçekleştirilen Master Maker Yarışması ile 50 çocuğa finansal teknik destek sağlandı.
- 10 ilde düzenlenen Danışma toplantıları ile 118 gence ulaşıldı.
- Kilis Elbeyli Geçici Barınma Merkezi'nde 10 genç kız için odaklanmış bir danışma oturumu gerçekleştirildi. Merkezin yaklaşan kapanışı göz önünde bulundurularak, genç

katılımcıların endişelerini ele almak, yerinden edilme sonrası ihtiyaçları ve istekleri keşfetmek ve yaklaşan zorlukların üstesinden gelmelerine yardımcı olmak amaçlandı.

- Gençlerin etkileşimini artırmak amacıyla, dinamik bir bilgi alışverişi ağı oluşturmak için özel olarak tasarlanmış bir LinkedIn hesabı oluşturuldu.
- Deprem bölgesinde yaşayan gençlerin imkanlara erişimine destek sağlamak amacıyla Gençlik Bilgi Sosyal Paylaşım Ağı oluşturuldu.
- Gençlik Bilgi Sosyal Paylaşım Ağı'nın burs, iş ve staj imkanlarını içeren paylaşımlarına deprem bölgesinde yaşayan 31.736 genç ulaştı. 35.475 genç ile etkileşim sağlandı.
- Depremden etkilenen 5 ilde gerçekleştirilen Sosyal Sirk Gösterilerine 14.480'i kız, 13.558'i oğlan çocuğu olmak üzere 18.038 çocuk katılım gösterdi.
- 3 ilde 66'sı özel gereksinimli olmak üzere 586 çocuğa Sosyal Sirk eğitimleri verildi.
- 9 ilde, çocuk ve yetişkinlerden oluşan toplam 44.848 kişinin Çocuk Koruma Programı hizmetlerinden faydalanması sağlanmıştır.
- 3.785'i kız ve 3.850'si oğlan çocuğundan oluşan toplam 7.635 çocuğun farklı derecelerde risklerle karşı karşıya oldukları tespit edilmiştir.
- 8.456 çocuk için Bireysel Vaka Yönetimi çalışmaları için Koruyucu ve Önleyici Tedbirler kapsamında farklı kurumlara/birimlere yönlendirme çalışmaları yapılmıştır.
- Koruma faaliyetleri kapsamında Acil İhtiyaç Fonundan 983 kişiye destek sağlanmıştır.
- Adli yardım ve hukuki danışmanlık hizmetleri kapsamında 1.611 kişiye destek sağlanmıştır.
- 30.495 çocuk ve bakımverene; bireysel danışmanlık ve psikososyal destek hizmeti sağlanmış, ebeveynlik programları ile 4257 anne, baba ve bakımverene ulaşılmıştır.
- Kapasite geliştirme oturumları kapsamında farklı sektörlerde çalışan 1.358 kişiye MHPSS Zarar Vermeme İlkesi hakkında eğitim verilmiştir.

- Toplumsal Cinsiyete Dayalı Şiddet'ten hayatta kalan ve risk altında bulunan 1.742 kişiye koruyucu ve önleyici müdahaleler kapsamında destek sağlanmıştır.
- Hak ve hizmetlere erişim konusunda 5.575 kişiye bilgilendirme yapılmıştır.
- Anneler için destekleyici bir ortam yaratma hedefi doğrultusunda, Geçici öğrenme alanlarında kurulan Anne-Bebek Köşeleri'nde 8 ilde 40 ilçe ve 550 mahalle ve köyde 542'si çocuk ve 312'si bakımveren olmak üzere toplamda 854 kişiye 'Beslenme Eğitimi' verilmiştir.
- Kapsamlı Bebek ve Küçük Çocuk Beslenmesi danışmanlık oturumları aracılığıyla 8 ildeki 40 ilçede 550 mahalle ve köyde 30.290 (17.292 çocuk ve 12.998 bakımveren) 'Beslenme Eğitimi' programları başarıyla yürütüldü.

Yıl boyunca gerçekleştirilen söz konusu faaliyetler ve çabalar, Türkiye'nin güneydoğusundaki Suriyeli ve Türk çocuk ve gençlerin desteklenmesinde arzu edilen sonuçlara ulaşılması için sağlam bir temel oluşturmuştur. Bu girişimler, eğitim, koruma, güçlendirme ve hizmet ettiğimiz çocukların ve toplulukların genel refahını teşvik etme taahhüdümüzle uyumlu olarak stratejik bir şekilde tasarlanmış ve yürütülmüştür. Bu çıktılar sayesinde Türkiye Kalkınma Vakfı, "Güneydoğu Türkiye'deki Suriyeli ve Türk Çocuk ve Ergenlerin EÇG, ECE, Koruma, Güçlendirme ve Beceri Programları Yoluyla Desteklenmesi" projesinde belirtilen hedefler doğrultusunda önemli ilerlemeler kaydetmeye devam etmektedir

3.2.Türkiye'nin Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde Hassas Sığınmacı ve Yerel Toplulukların Koruma, Sosyal Uyum ve Geçim İmkanlarına Erişiminin Geliştirilmesi

3.2.1.Projenin Adı

Türkiye'nin Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde Hassas Sığınmacı ve Yerel Toplulukların Koruma, Sosyal Uyum ve Geçim İmkanlarına Erişiminin Geliştirilmesi

3.2.2.Proje Konusu

Sürdürülebilir geçim fırsatları oluşturarak, sosyal uyumu teşvik ederek ve koruma hizmetlerine ve sosyal hizmetlere erişimi artırarak hassas sığınmacı ve yerel toplulukların güçlendirilmesi

3.2.3.Projenin Sahibi/Sözleşme Makamı

Alman Kalkınma ve Ekonomik İşbirliği Bakanlığı (BMZ) tarafından finanse edilen proje, Alman Açlıkla Mücadele Derneği (Welthungerhilfe, WHH) partnerliğiyle yürütülmektedir.

3.2.4.Projenin Sözleşme Tarihi

1 Kasım 2022

3.2.5.Projenin Süresi

37 ay

3.2.6.Projenin Bitiş Tarihi

30 Haziran 2025

3.2.7.Projenin Uygulama Alanı

Projenin uygulama alanı Mardin ili başta olmak üzere Diyarbakır ve Batman illerini kapsamaktadır. Mardin 10 yerel yönetime bölünmüştür ve yaklaşık olarak 862,757 yerli nüfusa sahiptir. Suriye ile uzun bir sınır hattı paylaşılmakta ve çoğunlukla Kürtlerden, Araplardan, Türklerden ve Süryanilerden oluşmaktadır. Suriye'ye coğrafi ve demografik yakınlığı ve Suriye'nin kuzeydoğusundan etkilenen gruplara olan etnik yakınlığı nedeniyle Mardin, savaştan kaçan çok sayıda Suriyeliyi çekmektedir. Bunlara ek olarak, Irak ve İran gibi ülkelerin sınırlarına da mesafe olarak çok uzakta olmaması Mardin'in çok sayıda Suriyeli olmayan mülteciye de ev sahipliği yapmasını beraberinde getirmektedir. Uluslararası koruma statüsüyle ilde yaşayan bu kişiler için herhangi bir resmi veri yayınlanmamaktadır.

Türkiye Göç İdaresi Genel Müdürlüğü'ne göre, şu anda Mardin'de (Ocak 2024 itibariyle) 72.694 Suriyeli geçici koruma altında yaşamaktadır. Geçici koruma altındaki Suriyeli sayısı en çok Mardin'in Kızıltepe ve Artuklu ilçelerinde yüksektir. Mardin'de yaşayan toplam kişi sayısı 888 bin 874 iken Suriyelilerin il nüfusuna oranı % 8,18 olarak hesaplanmaktadır.

Diyarbakır ve Batman da aynı bölgede nispeten az gelişmiş illerdir ve yaklaşık 40.000 Suriyeli geçici koruma statüsü altında yaşamaktadır (Batman'da 16.034 kişi = nüfusun %2,5'i ve Diyarbakır'da 24.478 kişi = nüfusun %1,3'ü). Hem Batman hem de Mardin, geçici koruma altındaki Suriyeliler için kampların kurulduğu illerdir. Bu kampların 2018-2020 yıllarında kapatılmasından bu yana, mülteciler her iki ilin başkentlerine ve komşu il olan Diyarbakır'a dağılmıştır. Yerel makamlarla ilişkiler açısından, Türkiye'deki uluslararası kuruluşlar ve STK'lar yerel makamlarla işbirliği yaparak çalışmalarını sürdürmektedirler. Son yıllarda TKV ve ortakları bu proje kapsamında, Mardin'de mültecilerle ilgili zorlukları ele alırken yerel kurumlarla yakın ilişkiler kurmuştur. Mardin'de TKV ve ortakları, yerel makamları (Vali, Göç

İdaresi Müdürlüğü, Aile ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğü, vb) ve sivil toplum kuruluşlarını içeren çalışma grupları kurmuştur. Bu güçlü ağlar, ildeki müdahalelerin birbiriyle bağlantılı olmasını ve birbirini tamamlamasını sağlamaya devam etmektedir.

3.2.8.Projenin Nihai Yararlanıcıları (Hedef Kitle)

Projenin hedef kitlesi Mardin, Diyarbakır ve Batman il sınırları içerisinde geçici ve uluslararası koruma altındaki mülteci gruplar ve dezavantajlı durumda olan yerel halktan çocuk, genç, kadın ve yetişkinlerdir.

3.2.9.Projenin Amacı (Genel ve Tali Amaç)

Proje, sürdürülebilir geçim fırsatları oluşturarak, sosyal uyumu teşvik ederek ve koruma hizmetlerine ve sosyal hizmetlere erişimi artırarak hassas sığınmacı ve yerel toplulukların güçlendirilmesi amacını taşımaktadır. Koruma hizmetleri kapsamında acil ihtiyaç fonundan ihtiyaç sahiplerine destek sunmak ve çeşitli kurumlara yönlendirmeler yapmak, Çocukların eğitime erişiminin artırılması için okul öncesi faaliyetleri gerçekleştirmek, bireysel ve grup oturumları aracılığıyla psikososyal destek sağlamak, sosyal uyum projeleri kapsamında yerel derneklerin, kooperatiflerin ve sivil toplum kuruluşlarının proje yürütmelerine ayni katkı ve mentorluk şeklinde destek vermek, geçim kaynaklarına erişimi güçlendirmek kapsamında mesleki beceri kursları açmak ve finansal/teknik destek sağlamak, ekolojik bir yaşamı desteklemek adına ekolojik tarım uygulama ve eğitim merkezini kurmak, kooperatiflerin doğal ürünler üretmeleri konusunda ayni katkı ve mentörlük şeklinde desteklenmelerini sağlamak gibi faaliyetler projenin temel unsurlarını oluşturmaktadır.

3.2.10.Projenin Hedefleri (Temel öngörülen hedefler)

Projenin 4 temel hedefi bulunmaktadır:

- Hassas sığınmacı ve yerel toplulukların hedefe yönelik danışmanlığa, koruma hizmetlerine ve sosyal hizmetlere erişiminin geliştirilmesi
 - a. Hassas sığınmacı ve yerel topluluklar için vaka yönetimi
 - b. Bireysel ve grup temelli psikososyal destek
 - c. Toplum temelli farkındalık yaratma çalışmaları

- d. Okul öncesi eğitim aktiviteleri
- Sığınmacı ve yerel topluluklar arasında uyumlu bir sosyal yaşamın teşvik edilmesi
 - a. Yerel kuruluşların ve gençlik girişimlerinin sosyal uyum projelerine destek ve danışmanlık
 - b. Yaratıcı atölye çalışmaları (fotoğraf, bilim ve ekoloji, müzik, sosyal sirk)
 - c. Kooperatiflerde kadınlara yönelik sosyal uyum faaliyetleri
- Sürdürülebilir ve pazar temelli geçim fırsatları oluşturarak hassas sığınmacı ve yerel toplulukların güçlendirilmesi
 - a. Agroekoloji eğitim ve uygulama merkezinin kurulması
 - b. Tarım işçileri, küçük çiftçiler ve dezavantajlı gruplar için doğal tarım ve hayvancılık eğitimleri
 - c. Doğal ve iklim dirençli tarım konularında farkındalık atölyeleri
 - d. Doğal tarım girişimlerine teknik destek ve hibe desteği
- Türkiye'nin güneydoğusunda toplum temelli ve sürdürülebilir kooperatiflerin/oluşumların kurulması
 - a. Mevcut kooperatiflere/küçük işletmelere teknik/finansal destek ve danışmanlık
 - b. WHH tarafından yerel ortaklara ve yerel kurumlara kapasite geliştirme desteği

3.2.11.Projeden Beklenen Sonuçlar/Proje Çıktıları

- **Sosyal Uyum ve Koruma**
 - a) Korumayla ilgili ihtiyaçlarının karşılanması için 800 hassas kişinin (%50 kadın ve %50 erkek) kamu ve STK hizmetlerine yönlendirilmesi,
 - b) 300 hanenin Özel İhtiyaç Fonlarından (SNF) yararlandırılması, (en az %50'si mülteci)

- c) Mültecilerden ve yerel topluluklardan (en az %50'si mülteci) belirlenen en az 300 çocuk/genç/yetişkinin (%50 kadın ve %50 erkek) PSS faaliyetleriyle desteklenmesi,
- d) Mültecilerden ve yerel topluluklardan 4-6 yaş arası 120 çocuğun (en az %65'i mülteci; %50'si kız ve %50'si erkek) okul öncesi faaliyetlere katılması
- e) Mardin, Diyarbakır ve Batman'da sürdürülebilir ve yapılandırılmış sosyal uyum projelerine 600 kişinin (%50'si mülteci, %50'si yerli; %50'si kadın, %50'si erkek) katılması (STK'lar, kooperatifler, okullar vb. gibi yerel girişimlerin desteklenmesi)
- f) Kooperatiflerden en az 300 kişinin sosyal uyum faaliyetlerine (en az %50 mülteci, en az %70 kadın) katılması

- **Geçim Kaynaklarına Erişim ve Ekolojik Tarım Uygulama ve Eğitim Merkezi**

- a) Ekolojik Tarım Uygulama ve Eğitim Merkezi'nin tesis edilmesi,
- b) 2500 kişinin merkezi ziyaret etmesi ve agroekoloji konusunda farkındalık yaratmaya yönelik rehberli turlara katılması,
- c) Dezavantajlı tarım işçilerinden, özellikle 'kuyu başları' olarak adlandırılanlara (tarlaların ortasında inşa edilen kuyuların etrafında yer alan yaklaşık 10 haneden oluşan küçük yerleşim yerleri), işsiz/vasıfsız gençlerden, tarımsal üretime dayalı yerel küçük çiftçilerden ve kendi ülkelerinde çiftçilik yapan ancak Türkiye'de çalışmaya devam edemeyen mültecilerden oluşan 400 kişiye mesleki beceri kazandırma eğitimlerinin verilmesi (en az %50'si mülteci, en az %20'si genç),
- d) 600 kişinin agroekolojik farkındalık artırma oturumlarına katılması,
- e) Mesleki beceri eğitimine (en az %60) ve bilinçlendirme atölyelerine katılan 400 küçük çiftçiye teknik destek verilmesi,
- f) 65 haneye (en az %50'si mülteci), doğal tarım girişimleri kurmalarına destek olmak için finansal hibe sağlanması,
- g) Eğitimi katılımcıları, finansal hibelerden ve teknik destekten yararlananları ve üreticileri piyasalara bağlayacak kooperatifler için 5 ağ kurma toplantısının düzenlenmesi,

3.2.12.Projeye İlişkin Olarak Yıl içinde Gerçekleştirilen Faaliyetler ve Ortaya Çıkan Sonuçlar

- Koruma birimi, vaka yönetimi çerçevesinde gerek saha çalışmaları gerek projenin diğer bileşenlerinden gelen iç yönlendirme, gerek de TKV'nin başka projelerinden aktarılan vakaların kamu kuruluşları veya STK'lara yönlendirilmesi proje hedefi olarak gösterilmektedir. Bu bağlamda bir yıllık yönlendirilen ihtiyaç sahibi toplam birey sayısı 256, yıl sonu hedef sayısı ise 225'tir. Yönlendirme ilerlemesi %112'dir.
- 52 haneye 168 adet SNF verilmiştir. Yıllık hedef hane bazında 100, yıllık ilerleme %52'dir.
- Psikososyal Destek aktivitelerinden toplam 153 danışan faydalanmıştır. Yıllık hedef 130, yıllık ilerleme %118'dir.
- Okul öncesi eğitim aktivitelerinden 41 çocuk faydalanmıştır. Yıllık hedef 48, yıllık ilerleme %85'tir.
- Deprem sonrası negatif etkiyi azaltmak amaçlı Sosyal Uyum ve Koruma birimi çalışmalarını depremzedelere yöneltmiştir. Bu bağlamda daha çok Vaka Koruma çatısı altında Yönlendirme ve (Special Needs Funds) SNF (hijyen, gıda, eşya-barınma, kıyafet, engelli birey ve/veya yaşlılar için kitler) yardımlarına odaklanılmış, depremzedelere yönelik PSS çalışmalar artırılmış, yine depremzede ailelerin de aralarından bulunduğu okul öncesi çağıdaki çocuklara da erken çocukluk eğitimi verilmiştir. Sosyal uyum özelinde çalışmalar mayıs, haziran aylarında başlamış, temmuz sonunda somutlaşan iki proje ile sosyal uyum faaliyetleri aktif hale gelmiştir. Şu ana kadar 31 kişi sosyal uyum projelerine katılmıştır. Yıllık hedef 200 kişi, yıllık ilerleme %16'dır. Yeni yıl itibarıyla sosyal uyu çalışmalarına ağırlık verilmiştir ve halihazırda yürütülen 5 sosyal uyum projesi bulunmaktadır.

- Mesleki beceri kazandırma kursları kapsamında yıllık hedef 125 kişiye, 82 kişiye eğitim verilmiştir. Yıllık ilerleme %66'dır.
1. Antepfıstığı Aşılama kursiyeri, sığınmacı olarak bir süredir Türkiye'de, deprem dolayısıyla Antep'ten Mardin'e taşınan Ortaköy / Mardin'de kuyu başında yaşayan Miri Elhebşen kurs bitiminde elde ettiği sertifika ile işvereni ile güven ilişkisi kurduğunu, ardından da 200 adet fıstık ağcını yevmiye karşılığında aşıladığını belirtmiştir. 200 ağacı aşılması Miri'nin gelirinde kısa süreli de olsa hane gelirinde artışa sebep olmuş, işverenin güvenini kazanmıştır.
 2. Tarımsal mesleki beceri kurslarının sonunda katılımcılara, öğrendikleri bilgileri, edindikleri becerileri pekiştirebilsinler diye teşvik amaçlı o kurs ile ilgili olan materyaller (ekipman) verilmiştir. Örneğin, Arıcılık kursundan mezun olan kursiyerlere kişi başı 2 adet arılı kovan, arıcılık giysisi ve körük verilmiştir. Daha sonra takibi yapılan kimi kursiyerler birleşmiş, bir geçim kaynağı sağlamak adına kooperatif kurmak için başvurularını yaptıkları İzleme Değerlendirme biriminin uyguladığı Odak Kişi(ler) Görüşmesi sonucu bulgulardan öğrenilmiştir. Arıcılık II kursu için henüz kovan verilmemiştir, çünkü uygulayıcı mevsim şartlarının uygun olmadığını, bahar gelince kursun uygulamalı kısmının devamını anlatıp, ardından kovan verilmesini uygun görmüştür. Kursiyerlerin talebi doğrultusunda 2 adet arılı kovanın yanına 1 adet de boş kovan verilmesi TKV tarafından uygun görülmüştür. Kursiyerleri teşvik amaçlı yapılan bu uygulama Antepfıstığı Aşılama ve Meyve Ağaçlarında Budama kursları için de uygulanmış, süre gelen kurslarda da devam edecektir. Aşılama kursu için eldiven, makas, aşı macunu ve aşı bandı, budama kursu içinse elektronik budama makası ve eldiven verilmiştir.

3. Proje kapsamında Arıcılık Eğitimi'ni başarıyla tamamlayan kursiyerlerimizden Fatma Alpaslan, Mohammad Rojab Darwish ve Şeyhmus Akif Uzunkaya Ömerli'de arılı kovanlarını birleştirip arıcılık kooperatifi başvurusu yapmıştır ve projenin sürdürülebilirlik hedeflerine uygun olarak bu kursiyerlerin başarılarına yönelik bir video çekimi gerçekleştirilmiştir. Aynı amaçla Antepfıstığı Aşılama kursiyeri Miri Elhebşen ile Odak Kişi Görüşmesi yapıp, video çekimi gerçekleştirilmiştir.

Kurulması planlanan agroekolojik eğitim ve uygulama merkezi arazisi için çalışmalar yürütülmüştür. Bunun için Mardin çevresinde birçok arazi bakılmış, birçok arazi sahibi ve/veya emlakçı ile görüşülmüş, nihayetinde Ekim ayı içerisinde Ömerli Kaymakamlığı ve Ömerli İlçe Tarım ve Orman Müdürlüğü'nün arazisinin TKV'ye tahsisi ilgili protokoller, teknik şartnameler hazırlanarak gerçekleştirilmiştir. Arazi çevresi çit ile çevrilmiştir ve arazi üzerindeki kimi kısımların düzenlenmesi için çalışmalar yapılmaktadır. Arazi tasarımı için iki kez ihaleye çıkılmasına rağmen ihaleye tek ve teknik açıdan yetersiz bir firmanın katılması sonucu ihale olumlu sonuçlanamamıştır. Arazi tasarımının niş bir alan olması ve bunu yapabilecek olan uzmanların sayısının az olması dolayısıyla ayrı ayrı danışmanlık alınması yoluyla ilerlenmesine karar verilmiştir. Arazinin tasarım süreci devam etmektedir.

3.3 Çocuklar için Koruyucu Bir Ortamın Yaratılması

3.3.1.Projenin Adı

“Çocuklar için Koruyucu Bir Ortamın Yaratılması”

3.3.2.Proje Konusu

Mardin'in kuyubaşı bölgeleri başta olmak üzere kırsal ve kentsel bölgelerinde yaşayan en savunmasız nüfusun, koruma ve geçim kaynaklarına güvenli ve onurlu erişiminin sağlanması için vaka yönetimi, eğitim, barınma&sanitasyon ve geçim kaynakları faaliyetleri ile desteklenmesi.

3.3.3.Projenin Sahibi/Sözleşme Makamı

A.B.D Dışişleri Bakanlığı Nüfus, Mülteciler ve Göç Bürosu (PRM) tarafından finanse edilen proje Alman Açlıkla Mücadele Derneği (Welthungerhilfe) partnerliğiyle yürütülmektedir.

3.3.4.Projenin Sözleşme Tarihi

30 Eylül 2023

3.3.5.Projenin Süresi (Ay veya Yıl olarak)

(12+12 ay) Proje ilk yılını tamamladıktan sonra belirli bir başarı oranına ulaşmış ise ikinci yıl faaliyet gösterecektir.

3.3.6.Projenin Bitiş Tarihi (söz konusu ise)

Projenin ilk yılı resmi olarak 30 Eylül 2024 tarihinde bitecektir.

3.3.7.Projenin Uygulama Alanı

Projenin uygulama alanı Mardin ilinde kuyubaşları olarak ifade ettiğimiz bölgeler öncelikli olmak üzere kırsal ve kentsel bölgeleridir. Kuyubaşları, kuyu sulamacılığı ile tarımsal üretim yapan geniş arazi sahiplerinin üretim alanlarında (kuyubaşlarında) sulamacı istihdam ettiği ve sulamacı aileleri kuyuya yakın inşa edilmiş hanelerde barındırdığı bir yerleşim ve üretim şeklinin bulunduğu alanları ifade etmektedir. Mardin 10 yerel yönetime bölünmüştür ve yaklaşık olarak 816,180 yerli nüfusa sahiptir. Suriye ile uzun bir sınır hattı paylaşılmakta ve çoğunlukla Kürtlerden, Araplardan, Türklerden ve Süryanilerden oluşmaktadır. Suriye'ye coğrafi ve demografik yakınlığı ve Suriye'nin kuzeydoğusundan etkilenen gruplara olan etnik yakınlığı nedeniyle Mardin, savaştan kaçan çok sayıda Suriyeliyi çekmektedir. Bunlara ek olarak, Irak ve İran gibi ülkelerin sınırlarına da mesafe olarak çok uzakta olmaması Mardin'in çok sayıda Suriyeli olmayan mülteciye de ev sahipliği yapmasını beraberinde getirmektedir. Uluslararası koruma statüsüyle ilde yaşayan bu kişiler için herhangi bir resmi veri yayınlanmamaktadır.

Türkiye Göç İdaresi Genel Müdürlüğü'ne göre, şu anda Mardin'de (Ocak 2024 itibarıyla) 72.694 Suriyeli geçici koruma altında yaşamaktadır. Geçici koruma altındaki Suriyeli sayısı en çok Mardin'in Kızıltepe ve Artuklu ilçelerinde yüksektir. Mardin'de yaşayan toplam kişi sayısı 888 bin 874 iken Suriyelilerin il nüfusuna oranı %8.18 olarak hesaplanmaktadır.

3.3.8.Projenin Nihai Yararlanıcıları (Hedef Kitle)

Projenin hedef kitlesi Mardin ili sınırları içerisinde geçici veya uluslararası koruma altındaki mülteci gruplar ve dezavantajlı durumda olan yerel halktan çocuk, genç, kadın ve yetişkinlerdir. Çocuk koruma bileşeni çoğunlukla mülteci çocuklara ve ailelerine, özellikle deprem nedeniyle yerlerinden edilenlere ve kuyubaşı gibi kırsal bölgelerde yaşayanlara hizmet edecek. Eğitim bileşeni kayıp yılı olan ve okuldan erken ayrılma riskiyle karşı karşıya olan okul dışı çocukları hedef alacaktır. Geçim kaynakları bileşeni, hem mültecilere hem de yoksulluk riski altındaki ev sahibi topluluklara , düşük eğitim düzeyi de dahil olmak üzere sınırlı geçim kaynakları ve istihdam fırsatlarına sahip olanlara ve deprem nedeniyle yerinden edilmiş kişilere özel olarak odaklanacaktır.

3.3.9.Projenin Amacı (Genel ve Tali Amaç)

Proje Mardin ilindeki dezavantajlı mülteci ve ev sahibi çocukların ve ailelerinin vaka yönetimi, eğitim, barınma&sanitasyon ve geçim kaynakları faaliyetleri ile desteklenerek hak ve hizmetlere erişimlerinin sağlanmasını böylece özellikle Mardin kuyubaşları ve kırsal bölgelerinde çocuklar için koruyucu bir ortam oluşturulmasını amaçlar. Projenin nihai faydalanıcılarının %70'nin mülteci gruplardan %30'nun ise yerel topluluklardan olması hedeflenmektedir. Proje, farklı ihtiyaçları karşılamak için çeşitli faaliyetler sunmuş ve Mardin ilindeki hassasiyet sahibi çocukların ve ailelerin genel koruma durumunu iyileştirmeyi amaçlamıştır. Özellikle kuyubaşları ve kırsal bölgelerde yaşayan çocukların ailelerinin ekonomik yetersizlikleri, dil bariyeri ve ayrımcılık nedeni ile eğitimine devam edemediği, maddi sorunlar nedeniyle ilkokuldan sonra çocuk işçilik yaptıkları, ebeveynlerin Türkiye'deki hakları, sorumlulukları ve mevcut hizmetler hakkında farkındalık düzeylerinin düşük olduğu ve geçim kaynaklarına erişimlerinin kısıtlı olduğu ya da hiç olmadığı tespit edilmiştir. Bu nedenle proje faaliyetleri kapsamında yer alan vaka yönetimi, SNF dağıtımı, PSS desteği, sağlık, beslenme ve çocuk hakları alanlarında farkındalık artırma oturumlarının düzenlenmesi, okul öncesi ve okul destek eğitim faaliyetleri , barınma&sanitasyon yardımları ve geçim kaynakları faaliyetleri ile çocukların ve ailelerinin hassasiyetlerinin azaltılması , psikososyal ve sosyoekonomik durumlarının desteklenmesi böylelikle genel iyi olma hallerinin güçlendirilmesi hedeflenmiştir.

3.3.10.Projenin Hedefleri (Temel Öngörülen Hedefler)

- Kırsal kesimde yaşayan çocuklar ve ailelerinin yanı sıra kentsel bölgedeki depremde etkilenen bireylerin, barınma&sanitasyon, beslenme ve sağlık yardımı ile entegre edilmiş toplum temelli koruma ve MHPSS hizmetlerine erişimlerinin sağlanması.
- Kuyubaşı ve kırsal bölgelerde yaşayan çocuklar ile kentsel bölgedeki depremde etkilenen çocukların eğitim hizmetlerine erişiminin iyileştirilmesi.
- Gelir artırma ve çeşitlendirme sağlayarak, bununla beraber istihdam edilebilirliklerini güçlendirerek hedef grubun geçim kaynaklarına erişimini iyileştirmek

3.3.11.Projeden Beklenen Sonuçlar/Proje Çıktıları

- Mardin'de 2400 (Y1-1200/Y2-1200) kişinin (%80'i çocuk ve %20'si yetişkin) hedef alınarak Çocuk Koruma Vaka Yönetimi kapsamında temel hak ve hizmetlere erişimleri için desteklenmesi.
- Vaka Yönetim faaliyetlerinin bir alt bileşeni olarak, 700(Y1-350/Y2-350) kişinin Acil Barınak Onarımı, Kira desteği ve Sanitasyon ve Hijyen yardımı ile desteklenmesi.
- 4800 kişinin çocuk hakları , aile planlaması, aşı, hijyen, beslenme, sağlık gibi konularda farkındalığının yükseltilmesi.
- 880 kişinin Toplum Temelli PSS hizmetinden faydalanması
- 384 (Y1-192/Y2-192) 5-6 yaş arası Suriyeli ve yerel çocuğun 10 haftalık yapılandırılmış eğitim faaliyetlerinden faydalanması. 7-14 yaş arası 200 (Y1-100/Y2-100) çocuğun okul terklerinin önlenmesi için Türkçe dili ve ödev desteği alması. 800 okul dışı ya da okul dışı kalma riski altında olan çocuğun (Y1-400/Y2-400) Eğitim için Nakit yardımı aracılığıyla okula dönüş ve düzenli devamı için desteklenmesi.
- 400 (Y1-200/Y2-200) bireyin, tarım ve tarım alanında faaliyet göstermelerini sağlayacak diğer konularda kısa süreli eğitimler alması. 400 (Y1-200/Y2-200) kuyubaşları ve kırsal alanlarda yaşayan hanenin, hayvanların, gerekli alet ve ekipmanların, sera malzemelerinin satın alınmasını, arazi ve makinelerin kiralanmasını kapsayacak şekilde aynı destekten faydalanması.
- 400 (Y1-200/Y2-200) hassas kişinin halihazırda vasıflı eleman sıkıntısı çeken ve/veya artma potansiyeli olan sektörlerde istihdam edilme becerilerinin artması için mesleki eğitimlere katılması.

3.3.12.Projeye İlişkin Olarak Yıl İçinde Gerçekleştirilen Faaliyetler ve Ortaya Çıkan Sonuçlar

Projenin resmi başlangıcı Ekim 2023 olsa da faaliyetlerin başlaması, proje ekibinin tamamlanması ve proje bütçesinin TKV'nin kullanımına hazır hale gelmesi Aralık 2023 sonunu bulması nedeniyle proje faaliyetlerinin tam kapasite yürütülmesi 2023 yılı için mümkün olmamıştır. Bu nedenle aşağıda görülen faaliyet ve çıktılar değerlendirilirken yalnızca Kasım-

Aralık 2023 dönemini kapsadığı, proje başlangıcı olması nedeniyle bir hazırlık aşaması mahiyeti taşıdığı ve kısıtlı kaynakla yürütüldüğü göz önünde bulundurulmalıdır.

Aralık ayı boyunca WHH işbirliği ile gerçekleştirilen Baseline Araştırması Kapsamında kuyubaşlarında yaşayan 326 haneye, kentsel bölgede yaşayan 130 haneye erişilmiştir. Bu çalışma kapsamında TKV saha ve vaka çalışanlarını, sağlık ve beslenme uzmanlarını sahada görevlendirmiştir.

Baseline çalışmasının temel amacı, proje çıktısı ve hedef göstergelerine ilişkin bir kıyaslama sağlamaktır. Tespit edilen nicel ve nitel değerlerin aynı zamanda proje performansının izlenmesine yönelik indikatörlerin belirlenmesi için kullanılması planlanmıştır. Bunun yanında proje uygulama sürecine rehberlik edecek önemli çıktılar edinilmiştir.

Baseline Çalışması sırasında, özellikle kuyu başlarında yaşayan yaklaşık 150 hassas vaka tespit edildi. Vakalar ihtiyaçları doğrultusunda SNF, Eğitim için Nakit , Kira için Nakit, Eğitim ve Geçim Kaynakları faaliyetleri için değerlendirildi. Bu vakalara hassasiyet ve risk seviyesine göre önceliklendirilerek destek verilmektedir. Aralık ayı sonunda bütçenin gelmesi ve veri tabanlarının oluşturulmasıyla birlikte SNF dağıtımı ve vaka yönetimi faaliyetleri başlatılmıştır.

Baseline Çalışması sırasında mutfak, banyo, tuvalet, ısıtma, izolasyon, hijyen koşulları ve mahremiyet gibi konularda detaylı anket yapılarak ihtiyaç analizi yapıldı. Sonuç olarak, 78

hanenin barınak onarım ve sanitasyon desteğine ihtiyaç konusunda öncelikli olacağı tespit edildi. Ocak ayı itibariyle haneler Barınma&Sanitasyon Saha Sorumluları tarafından ziyaret edilecek ve gerekli müdahalelerin yapılmasına başlanacaktır.

Kasım ve Aralık aylarında çocuk koruma hizmetlerine önleyici yaklaşımın dahil edilmesi yoluyla, koruma endişelerinin çok katmanlı nedenlerini, risklerini ve sonuçlarını vurgulamak ve aynı zamanda toplumu çocuk hakları konusunda duyarlı hale getirmek için ebeveynleri, bakıcıları ve çocukları hedef alan farkındalık artırma (AWR) oturumları başlatılmıştır. Sağlık alanında, çoğu mülteci popülasyonunun sağlık hizmetleri hakkında bilgi sahibi olmaması nedeniyle mevcut sağlık hizmetlerine erişim ve anafilaktik şoka bağlı ölüm oranının sahadaki sağlık araçlarının gözlemlerine göre kırsal kesimde yüksek olması nedeniyle böcek ve hayvan ısırıklarına karşı ilk yardım konusunda bilinçlendirme oturumları düzenlendi. Farkındalık artırma oturumlarına 117'si mülteci, 192'si yerli, 151'i erkek ve 186'sı kadın olmak üzere toplam 309 kişi katıldı. Zorlayıcı saha koşulları nedeniyle oturumların bir kısmı belediye binalarında, okul müdürleri ile işbirliği ile ilkokullarda ve bir kısmı da yararlanıcıların evlerinde yapıldı.

WHH, Aralık ayı sonunda TKV'nin 3 spor koçu ve 12 proje personeline S4D (Sports for Development) etkinliği olarak Football3 Eğitici Eğitimi verdi. İki gün süren eğitimde katılımcılara Futbolun3 temel prensipleri olan adil oyun, toplumsal cinsiyet normlarının yıkılması ve sosyal uyumun sağlanması konularında bilgi verdi. Katılımcıların bir araya gelerek oluşturduğu hentbol, beyzbol ve futbol oturumlarında adil oyun kuralları uygulandı. Football3 antrenmanı, spor koçları tarafından S4D faaliyetlerine uyarlanacak ve kentsel, kırsal ve

kuyubaşı bölgelerindeki dezavantajlı çocukların takım çalışması becerilerinin, özgüvenlerinin ve kişisel farkındalıklarının geliştirilmesine katkı sağlayacak.

Kuyubaşları ve kırsal bölgelerdeki proje katılımcılarına erişimde mükerrerliklerin önlenmesi ve eğitim hizmetleri için nakit sağlanması konularında Kızıltepe ve Artuklu ilçelerindeki Sosyal Hizmet Merkezleri ziyaret edildi. Şartlı Eğitim Yardımı (ŞEY) Programı başvurusu reddedilen veya onay bekleyen çocuklar için Sosyal Hizmet Merkezleri ile TKV arasında yönlendirme mekanizmalarının oluşturulması için görüşmeler sağlandı.

TÜRKİYE KALKINMA VAKFI
Development Foundation of Turkey

Çukurambar Mah. Malcolm X Cad.

Bayıdır Apt. 24 Daire 14 Çankaya-Ankara

Tel: +90 312 814 53 88

E-posta: tkv@tkv-dft.org.tr

Kep: tkv@hs01.kep.tr

Kalkınma Vakfı Raporları